

EUROOPA KOHTU OTSUS

14. juuli 1976*

[...]

Kohtuasjas 13/76,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Giudice conciliatore di Rovigo esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Gaetano Dona

ja

Mario Mantero

eelotsust eriti EMÜ asutamislepingu artiklite 7, 48 ja 59 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed H. Kutscher ja A. O'Keefe, kohtunikud J. Mertens de Wilmars, M. S,rensen, A. J. Mackenzie Stuart ja F. Capotorti,

kohtujurist: A. Trabucchi,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Oma 7. veebruari 1976. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 13. veebruaril 1976, esitas Giudice conciliatore di Rovigo EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse asutamislepingu artiklite 7, 48 ja 59 tõlgendamiseks.

2. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahe esimese küsimusega soovitakse saada teada, kas asutamislepingu artiklid 7, 48 ja 59 annavad ühenduse liikmesriikide kõikidele kodanikele

* Kohtumenetluse keel: itaalia

õiguse pakkuda teenuseid ühenduse mis tahes piirkondades, ja täpsemalt, kas sama õigus kuulub ka jalgpalluritele, kui nende poolt osutatavad teenused kujutavad endast olemuslikult tasustatavat tööd.

3. Kui neile küsimustele vastatakse jaatavalt, soovitakse kolmanda küsimusega Euroopa Kohtult põhimõttelist otsust selle kohta, kas nimetatud õigusele võib tugineda ka selleks, et välistada liikmesriigi territooriumil jalgpallialaste eeskirjade kehtestamise pädevust omava spordialaliidu poolt kehtestatud eeskirjade kohaldamist, mis on selle õigusega vastuolus.

4. Kui esimesele kolmele küsimusele vastatakse jaatavalt, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus oma neljanda küsimusega Euroopa Kohtult otsust selle kohta, kas kõnealuse õiguse tunnustamist võib nõuda vahetult siseriiklikes kohtutes ja kas sellised kohtud on kohustatud seda õigust kaitsma.

5. Need küsimused on tõusetunud kahe Itaalia kodaniku vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab asutamislepingu osutatud artiklite kooskõla Regolamentoo organico della Federazione Italiana Giuoco del Calzion (Itaalia Jalgpalliliidu eeskirjade) teatud sätetega, mille kohaselt võivad võistlustel professionaalsete või poolprofessionaalsete jalgpalluritena osaleda ainult selle liidu liikmeteks olevad mängijad, samas kui sellise staatuse saamine Itaalia jalgpalliliidus on põhimõtteliselt võimalik ainult Itaalia kodanikest jalgpallurite puhul.

6. 1) Asutamislepingu artikkel 7 sätestab, et asutamislepingus käsitletud valdkondades on keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel.

Töötajate ja teenusepakkujate osas on see põhimõte rakendatud vastavalt asutamislepingu artiklitega 45–51 ja 59–66 ning nende sätete alusel ühenduse institutsioonide poolt vastu võetud meetmetega.

7. Töötajate osas sätestab artikkel 48, et liikumisvabaduse tagamiseks tuleb kaotada igasuguse kodakondsusel põhinev liikmesriikide töötajate diskrimineerimine nii töölevõtmisel, töö tasustamisel kui ka muude töötingimuste puhul.

8. Nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires (EÜT L 257, lk 2) artikli 1 sätete kohaselt on liikmesriigi igal kodanikul sõltumata elukohast "...õigus asuda tööle ja töötada teise liikmesriigi territooriumil...".

9. Ühenduse piires teenuste pakkumise vabaduse osas sätestab artikkel 59, et tuleb kaotada teenuste osutamise vabaduse piirangud liikmesriikide kodanike suhtes, kes asuvad mõnes teises ühenduse riigis kui isik, kellele teenuseid pakutakse.

10. Artikli 60 kolmanda lõigu kohaselt võib teenust osutav isik ajutiselt jätkata oma tegevust riigis, kus seda teenust osutatakse, samadel tingimustel, mis see riik on seadnud oma kodanikele.

11. Eeltoodust tuleneb, et igasugune siseriiklik õigusnorm, mis lubab ükskõik millist asutamislepingu artiklitega 48–51 või 59–66 hõlmatud tegevust viia ellu vaid ühe liikmesriigi kodanikel, on vastuolus ühenduse eeskirjadega.

12. 2) Ühenduse eesmärke arvestades kohaldatakse ühenduse õigust spordile ainult niivõrd, kui tegemist on majandustegevusega asutamislepingu artikli 2 mõistes.

Ühenduse õigus on kohaldatav professionaalsete ja poolprofessionaalsete jalgpallurite suhtes, kui nende tegevus on olemuslikult palgatöö või tasu eest osutatav teenus.

13. Kui sellised jalgpallurid on ühe liikmesriigi kodanikud, on neil õigus kõikides teistes liikmesriikides tugineda ühenduse õigusnormidele, mis reguleerivad isikute liikumisvabadust ja teenuste osutamise vabadust.

14. Samas ei keela need õigusnormid eeskirjade või tegevuspõhimõtete kohaldamist, millega välistatakse välismaiste mängijate osalemine teatud võistlustel põhjustel, milleks ei ole majanduslikud põhjused, vaid selliste võistluste erilisest olemusest ja kontekstist tulenevad kaalutlused, mis seega kujutavad endast ainult spordialaseid põhjuseid, näiteks erinevate riikide rahvusmeeskondade vaheliste võistluste puhul.

15. Samas tuleb kõnealuste õigusnormide kohaldamisala taolise piiramise puhul pidada silmas piiramise tõelist eesmärki.

16. Eeltoodut arvestades on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne määrata kindlaks talle otsustamiseks esitatud tegevuse olemus.

17. 3) Euroopa Kohus on oma 12. detsembri 1974. aasta otsuses kohtuasjas *Walrave versus Union Cycliste Internationale* (kohtuasi 36/74, EKL 1974, lk 1405) osutanud, et kodakondsusel põhineva diskrimineerimise keeld ei kehti mitte ainult riigivõimu tegevuse suhtes, vaid ka mis tahes muud laadi eeskirjade suhtes, mille eesmärk on kollektiivselt reguleerida palgatööd või tasu eest osutatavaid teenuseid.

18. Eeltoodust tuleneb, et spordiorganisatsiooni eeskirjades sisalduva sätte kehtivuse või tagajärgede hindamisel peab siseriiklik kohus võtma arvesse asutamislepingu artiklite 7, 48 ja 59 olemuslikult imperatiivseid sätteid.

19. Seega tuleb Euroopa Kohtule esitatud küsimustele vastata, et siseriiklikud eeskirjad või riigisisest kohaldatavad tegevuspõhimõtted, ka siis, kui need on vastu võetud spordiorganisatsiooni poolt, mille kohaselt kuulub jalgpallivõistlustel professionaalse või poolprofessionaalse jalgpallurina osalemise õigus ainult asjaomase liikmesriigi kodanikele, on vastuolus asutamislepingu artikliga 7 ning asjaoludest olenevalt ka asutamislepingu artiklitega 48–51 või 59–66. Erandiks on olukord, kui selliste eeskirjade või tegevuspõhimõtetega välistatakse välismaiste jalgpallurite teatud võistlustel osalemine põhjustel, milleks ei ole majanduslikud põhjused, vaid selliste võistluste erilisest olemusest ja kontekstist tulenevad kaalutlused, mis seega kujutavad endast ainult spordialaseid põhjuseid.

20. Euroopa Kohus on oma 4. detsembri 1974. aasta otsuses kohtuasjas 41/74 (*van Duyn versus Home Office*, EKL 1974, lk 1337) ja 3. detsembri 1974. aasta otsuses kohtuasjas 33/74 (*van Binsbergen versus Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid*, EKL 1974, lk 1299) osutanud, et ühelt poolt asutamislepingu artiklist 48 ning teiselt poolt asutamislepingu artikli 59 esimesest lõigust ja artikli 60 kolmandast lõigust (kahe viimati nimetatud sätte puhul niivõrd, kui nende eesmärk on kaotada teenust osutava isiku diskrimineerimine tema kodakondsuse alusel või põhjusel, et tema elukoht on liikmesriigis, milleks ei ole see riik, kus teenust osutatakse) tulenevad vahetud õiguslikud tagajärjed liikmesriikide õigussüsteemidele ning nendega antakse üksikisikutele õigused, mida siseriiklikud kohtud on kohustatud kaitsma.

Kohtukulud

21. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus Giudice conciliatore di Rovigo's poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates Giudice conciliatore di Rovigo poolt 7. veebruari 1976. aasta otsusega esitatud küsimustele, otsustab:

1. Siseriiklikud eeskirjad või riigisisest kohaldatavad tegevuspõhimõtted, ka siis, kui need on vastu võetud spordiorganisatsiooni poolt, mille kohaselt kuulub jalgpallivõistlustel professionaalse või poolprofessionaalse jalgpallurina osalemise õigus ainult asjaomase liikmesriigi kodanikele, on vastuolus asutamislepingu artikliga 7 ning asjaoludest olenevalt ka asutamislepingu artiklitega 48–51 või 59–66. Erandiks on olukord, kui selliste eeskirjade või tegevuspõhimõtetega välistatakse välismaiste jalgpallurite teatud võistlustel osalemine põhjustel, milleks ei ole majanduslikud põhjused, vaid selliste võistluste erilisest olemusest ja kontekstist tulenevad kaalutlused, mis seega kujutavad endast ainult spordialaseid põhjuseid.

2. Asutamislepingu artiklist 48 ning artikli 59 esimesest lõigust ja artikli 60 kolmandast lõigust (kahe viimati nimetatud sätte puhul niivõrd, kui nende eesmärk on kaotada teenust osutava isiku diskrimineerimine tema kodakondsuse alusel või põhjusel, et tema elukoht on liikmesriigis, milleks ei ole see riik, kus teenust osutatakse) tulenevad vahetud õiguslikud tagajärjed liikmesriikide õigussüsteemidele ning nendega antakse üksikisikutele õigused, mida siseriiklikud kohtud on kohustatud kaitsma.

Lecourt

Kutscher

O'Keefe

Mertens de Wilmars Sørensen

Mackenzie Stuart

Capotorti

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. juulil 1976 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

R. Lecourt